

Saulėta, dieną 75°, naktį 50.
Saulė teka 5:18, leidžiasi 8:29

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co. Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Chicago, Ill. — Penktadienis, Birželio-June 29 d., 1973 m.

Kaina 15c

153

KINIJOS BRANDUOLINIŲ GINKLŲ PAŽANGA

PREZIDENTO NAMAI, PRIEŠŲ SĄRAŠAI

WASHINGTONAS. — Vakar buvęs prezidento patarėjas John Dean tėsė senato Watergate komitete savo pasakojimą apie Nixono vyriausybės darbus. Senatoriai klausinėjo jį, ką žino apie prezidento namus Key Biscayne ir "Vakarų Baltuosius Rūmus" San Clemente, Kalifornijoje. Paaiškėjo, kad tiems namams ir nuosavybei "pagrįsti" valdžia išleido dideles sumas pinigų. San Clemente pagerinimui išleista 703,367 dol. ir Key Biscayne — 579,907 dol.

Slaptoji Tarnyba paskelbė, kad saugumui užtikrinti teko įrengti tuose namuose daug naujų dalykų: įdėti neperšaujamus langus, pasodinti krūmus ir medžius, kuriuose buvo paslėptos televizijos "akys", kai kuriuos instrumentus teko įkasti į žemę, todėl teko persėti žolę. Reikėjo pastatyti San Clemente du vėliavoms stulpus, nes ten dažnai lankosi svetimi valstybių svečiai, teko nupirkti prezidento įstaigai naujus baldus.

Vyriausybės agentūra General Services Administration kongreso lėšų komitete paaiškino, kad 76,000 dol. San Clemente buvo išleista kiemo priežiūrai ir laistymo sistemai įvesti, 3,200 dol. kainavo naujas stogas, 13,500 dol. kainavo nauja šildymo sistema, 2,800 — plaukymo baseino šildymo įrenginiai, 6,400 — jūros pakraščio namukas — "cabana", 184,174 dol. kainavo elektros įrenginiai.

Helikopterui nusileisti aikštelė kainavo 340,000, saugumo apvietoimo įrenginys — 42,298 dol., neperšaujami langai — 128,708 dol.

Visos šios sumos sukėlė daug kalbų ir atkreipė kongreso dėmesį.

John Dean pristatė komitetui eilę dokumentų, iš kurių matosi, jog Baltieji Rūmai turėjo sudaryti "priešų" sąrašą, kuriame buvo spaudos žmonės, unių, politikos veikėjai, aktoriai. Memorandumuose buvo ruošiami po rinkimų tuos Nixono "priešus" pačiupinėti per federalines įstaigas. Daug laukta iš pajamų mokesčių įstaigos dėl kurios vienama memorandumo Dean skundėsi, kad pajamų mokesčių įstaiga nerodo pastangų, nes jos direktorius Johnnie Walters, nors respublikonų paskirtas, galvoja, kad jo įstaiga turi nesikišti į "politiką".

Deanui pradėjus komitete be atodairos kaltinti prezidentą Nixoną, jo patarėjas Haldemana ir Erlichmaną, San Clemente buvo paskelbtas pareiškimas, kuriame visa kaltė dėl Watergate verčiama Deanui. Pareiškimą padarė Baltųjų Rūmų pareigūnas Fred Buzhardt, kuris vadina Deaną autoriumi ir architektu viso Watergate skandalo. Prezidentas beveik nepažinęs Deano, kurio patronu buvęs prokuroras Mitchell.

Didelį susidomėjimą sukėlė Deano pavardžių sąrašas, kurį jam pavedęs sudaryti prezidentas, sakydamas: "Padaryk sąrašą tų, kurie mums sudaro sunkumų. Po rinkimų mes padarysime jų gyvenimą sunkesnį".

Buvęs John Mitchell padėjėjas Frederick La Rue netikėtai patys atvyko į Washingtono teismą ir pareiškė norįs prisipažinti kaltu trukdymu teisingumui Watergate byloje. Jis dirbo prezidento perrinkimo komitete. La Rue pažadėjo papasakoti ir apie kitų pareigūnų įsivylimą.

● Jungtinių Tautų Saugumo taryba vėl pradės diskusijas apie Viduriniuosius Rytus liepos 15 d.

IS VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Senatas nubalsavo 86-7 balsais pakelti socialinio draudimo pensijas 5.6%. Pakėlimas prasidėjęs nuo Naujųjų Metų Pakėlimas nenumatė pakelti dirbančiųjų socialinio draudimo mokesčių, todėl vyriausybė šio pakėlimo nemia ir dar neaišku, ar jis praeis per Atstovų Rūmus.

LAS CRUCES. — Grupė amerikiečių surado Naujoje Meksikoje kalnų oloje didelį aukso sandėlį, kur aukso plytų esą už 26.5 milijonus dolerių. Grupė nusisamdė advokatą ir bando iš vyriausybės išsiderėti leidimą tą aukšą parduoti, jei jis nėra pavogtas. Toje vietoje dabar yra armijos šaudykla, raketų bandymo teritorija, todėl vyriausybė nukreipė šią bylą armijos vadovybei. Dar 1937 m. vienas meksikietis buvo radęs tą aukšą, tačiau, bedidinant kasyklos tunelį, aukšą užgriuvo didelis žemų ir akmenų kiekis.

DORTMUND. — Švedijos veterinarijos institutas paskelbė tarptautiniame suvažiavime, kad šunys yra dideli psichiatrai draugai ir gydytojai dažnai prirašo depresijos apimtiems pacientams įsigyti "naminį psichiatrą" — šunį.

LONDONAS. — Britų darbo unių kongresas paragino savo narius, kurių yra virš 9 mil., vieną savaitę boikotuoti visas prancūzių prekes, protestuojant prieš Prancūzijos branduolinių ginklų bandymus Ramiajame vandenyne.

LONDONAS. — Grupė pakistaniečių kiaušinių apmėtė Indijos premjerę Gandhi prie Britanijos premjero rūmų. Policija dvi moteris suėmė. Pakistaniečiai reikalavo, kad Indija paleistų pakistaniečių karo belaisvius.

Nusizudė dar vienas buvęs belaisvis

COMMERCE CITY, Colo. — Jaunas marinas, kuris neseniai sugrįžo iš nelaisvės Šiaurės Vietname, nusisovė šūviu į smilkinį savo uošvį namuose. Marinių seržantas Larry Kavanaugh buvo apkaltintas kolaboravimu su priešu ir neklusumu vyresnio laipsnio karininkų Hanojaus belaisvių stovykloje. Tokių amerikiečių, apkaltintų kariniame teisme, buvo aštuoni.

Kavanaugh, 24 m., yra jau antras iš Hanojaus sugrįžęs belaisvis, nusizudęs Amerikoje. Pirmas buvo aviacijos kapitonas Brudno, miręs nuo per didelio vaistų kiekio birželio 3 d.

Nusisovęs marinas ne kartą kalbėjo per Hanojaus radiją prieš karą Vietname ir pasirašinėjo komunistų pakištus raštus. Sugrįžęs jis nusisamdė advokatą ir žadėjo kovoti prieš kaltinimus teisme. Matyt, jo sąžinė jį persekiojo ir jis atėmė sau gyvybę.

Netoli Phnom Penho, Kambodijoje kareiviai traukia iš komunistų puolamo kaimo. Paskui kareivius žygiuoja pabėgėliai. Priekyje matomas kareivis šautuvą neša pakabinęs ant karties galo.

URUGVAJUS PAKELIUI Į DIKTATŪRĄ

MONTEVIDEO. — Urugvajus pasuko į tokia valdžios sistemą, kuri viešpatuoja Brazilijoje, Peru, Bolivijoje ar Ekvadore. Trečiadienį, kariuomenės vadams reikalaujant, prezidentas Juan Bordaberry paleido kongresą ir sudarė valstybės tarybą, kuri valdys Urugvajų, prižiūradamas prezidento darbą ir atlikdama kongreso pareigas. Taryba sudarys naujos konstitucijos projektą, kuris bus pateiktas gyventojų plebiscitui.

Urugvajus su 2.8 milijonais gyventojų jau 40 metų tvarkėsi demokratiškai, susitarimo keliu keisdamas prezidentus iš stipriausių partijų tarpo. Dabartinę krizę sukėlė kariuomenės reikalavimas, kad du kairieji senatoriai būtų teisiami už priešvalstybinę, komunistinę veiklą. Senatoriai Enrique Errro ir Zelmari Michelini turėjo parlamentarių imunitetą ir teismas jų teisti negalėjo. Kariuomenė reikalavo, kad parlamentas tų dviejų imunitetą atšauktų, tačiau atstovai nesutiko. Tada kariuomenės vadai pareikalavo prezidentą paleisti parlamentą.

Errro ir Michelini trečiadienį dar spėjo pasprukti į Argentina, kur jie paprašė politinės globos.

Dėl šių įvykių iš vyriausybės pasitraukė du ministrai, o komunistų kontroliuojama darbininkų federacija paskelbė generalinį streiką ir įsakė darbininkams okupuoti įmones ir įstaigas. Kongreso rūmai buvo uždarę ir juos saugo ginkluoti kareiviai. Tankai ir kariuomenės patulėliai budi Montevideo centre, prie svarbesnių įstaigų. Pirmą kartą nuo 1933 metų Urugvajus nebeturi konstitucinės valdžios ir stovi ant kelio į kairinę diktatūrą.

Tymsteriai gaus didesnes algas

WASHINGTONAS. — Tymsterių unija susitarė su darbdaviais dėl naujos trejų metų sutarties, kuri pakels jų atlyginimą per tą laiką 95 centais į val. Derybos užtruko 6 savaites. Nuo liepos 1 d. tymsterių algos pakils 35 c. per val. Per ateinančius dvejus metus algos bus keliamos po 30 c. į val. Dabar sunkvežimių vairuotojai gauna jo 6.16 dol. į val. Nuvažiuotų mylių priedai irgi pakeliami 2 centais.

Tymsterių unijos vadai suvažiavo į Washingtoną svarstyti naujos sutarties. Ją vėliau turės patvirtinti unių skyrių surinkimai. Išsiderėti nauji priedai sveikatos draudimo, pensijų ir šalpos srityse. Pragyvenimo kainoms pakilus 0.3%, tymsteriai gaus po centą algos priedų, kurie tačiau per trejus metus negali peržengti 11 centų į val. ribos.

Čilės generolas šovė į moterį

SANTIAGO. — Čilės vyriausybė vėl paskelbė Santiago provincijoje karo stovį. Prezidentas Allende pareiškė, kad šis valdžios žygis reikalingas kaip atkirtis fašizmo išsišokimams sustabdyti.

Valdantieji Čilės asmenys yra taip nervingi, kad kariuomenės vadas gen. Carlos Prats, važiuodamas automobiliu pradėjo šaudyti į kitame automobilyje važiuosią moteriškę, kuri iškišiusi parodė jam liežuvį. Generolo reakcija sukėlė gatvėje riaušes, kurias numušinti policija buvo priversta panaudoti ašarines dujas.

Dėl generolo Prats ginklo panaudojimo vyriausybės atstovas Anibal Palma turėjo eiti į valstybinę radijo ir televizijos stotį ir paaiškinti, kad generolas pamanė, kad jį puola priešais ir nori sustabdyti jo automobilį bei jį patį pagrobti. Dėl to jis ir panaudojo ginklą. Generolas pasiūlė pasitraukti iš pareigų, tačiau prezidentas Allende jo nesutiko atleisti.

PRINCETONAS. — Čia mrė Earl Russell Browder, buvęs 15 metų Amerikos komunistų partijos gen. sekretoriumi. Jis 1946 m. buvo "išvalytas", paskelbtas revizionistu ir išmestas iš partijos, daugiausia, už tai, kad jis rėmė prezidento Roosevelto politiką. Penkeris metus iki 1940 m. Browder buvo ir kominternio komiteto narys.

riai gaus po centą algos priedų, kurie tačiau per trejus metus negali peržengti 11 centų į val. ribos.

Tymsterių laimėti algų priedai sudaro apie 7%, kas yra daugiau negu vyriausybės nustatyta pakėlimų riba — 5.5%. Unių vadai aiškina, kad pirmasis metais algos pakils tik 5.7%, kas beveik atitinka valdžios taisykles.

● Izraelis paskelbė, kad jo lėktuvus, skrendančius virš Sinajaus, apšaudė Egipto raketos. Visi lėktuvai sugrįžė į bazes nesužaloti.

● Paryžiuje sprogsi bomba užmušė arabą, Juodojo Rugsėjo teroristų grupės narių iš Alžiro.

● Vokietijoje vėl ėmė kristi dolerio vertė. Manoma, kad prie nepasitikėjimo doleriu nemažai prisidėjo Watergate byla ir gegužės mėn. prekybos deficitas.

● Derybos dėl kariuomenės sumažinimo centrinėje Europoje prasidės spalio 30 d.

● Septyniolika pacifistų iš Tahiti paskelbė, kad jie gyvens prancūzų bombų bandymo srityje tol, kol Prancūzija savo bandymų neatšauks.

● Buvęs valstybės prokuroras Kleindienst paskelbė spaudai, kad priešingai Dean parodydamas senato komitete, ne Dean, bet jis pats norėjęs įspėti prezidentą, kad Watergate tyrinėjimai gali pasiekti Baltųjų Rūmų viršūnes. Dean pažadėjęs pats prezidentą įspėti, bet to nepadaręs. Kleindienstas nežinojęs, kad Dean retai su prezidentu tesimato ir prieina prie jo tik per Haldemaną.

LENINGRADAS. — Aštuoniolikos ratų šachmatų turnyras tarponiniams nugalėtojams nustatyti baigėsi dviejų sovietų ir amerikiečių Robert Byrne laimėjimu. Tuo būdu, Viktor Koršnoj, Anatoly Karpov ir Robert Byrne dalyvavo tolimesniuose kvalifikavimosi turnyruose, kol paaiškės kandidatas lošti su pasaulio čempionu Fischeriu.

Liepos 10 d. Bahamas salos gauna iš Britanijos nepriklausomybę. Bahamų vyriausybės premjeras Lynden Pindling tada palikė Bahamų valstybę britų komonvealste.

AUSTRALIJA IR JAPONIJA PYKSTA DĖL KINIJOS BOMBŲ SPROGDINIMO

TOKIJO. — Kinija paskelbė, kad ji sėkmingai išbandė vandeninę bombą ir bandymas buvęs "būtinai ir ribotas". Kinijos tikslas yra pralaužti supergalybių monopoliją atominiuose ginkluose. Ta pačia proga Kinijos vyriausybė pasinaudojo proga dar sykį paskelbti, kad jokiose aplinkybėse Kinija pirma nepavartos atominių ginklų, pareiškė Pekino radijas.

Demonstracija prieš sovietų laivą

ČIKAGA. — "Chicago Tribune" vakar paskelbė apie lietuvių demonstraciją Lake Calumet uoste. "Lithuanians stage protest" pavadiname straipsnyje rašoma, kad apie 60 Cice-ro Lietuvių Respublikonų partijos narių ir lietuvių tarybos atstovų pareiškė protestą prieš Amerikos-Sovietų Sąjungos prekybos susitarimus. Demonstracija įvykusi prie Calumet uosto stovinčio sovietų laivo "Olenagorsk".

Grupė įteikė per policiją laivo kapitonui laišką. Jame yra šeši reikalavimai: nuimti visus suvaržymus mažumų grupėms, kurių nori iš Rusijos išvažiuoti, sustabdyti religijos persekiojimą, sumažinti milžiniškus miltus amerikiečių siunčiamiems siuntiniams giminėms ir Sovietų Sąjungai. Buvo pareikalauta paleisti lietuvių jūreivį Simą Kudirką iš kalėjimo, kur jis pateko už bandymą pabėgti iš sovietų žvejų laivo. Jį sovietams sugrąžino Pakračnių Sargyba, rašo Tribune.

Valdžia sustabdė pašaro eksportus

WASHINGTONAS. — Vyriausybė įsakė sustabdyti sojos pupelių ir medvilnės sėklų eksportus. Tuo siekiama padidinti tų pašarų kiekį ir numušti maisto kainas.

Prezidentas Nixonas užšaldė maisto produktų kainas, išskyrus ūkininkams mokamas kainas už javus. Ties pradėjo brangti ir atsirado nenormali padėtis: maisto pramonės gaminių kainos negali kilti, o tų gaminių žaliavos vis brangsta. Alyvos ir taukų fabrikai pradėjo užsida-rinėti. Kukurūzų malūnų užsadarė visas trečdalis ir dėl to gamyba turės sumažinti pusrytinių javainių gamintojai. Vištų augintojai naikina užperčius kiaušinius arba dienos senumo viščiukus, nes lesalas pabrango, o vištienos kainos užšaldytos. Illinois valstijoje užsadarė dvi didelės kukurūzų malimo įmonės, nes jos negali mokėti pakilusiu kukurūzų kainų.

Jei padėtis tokia liks ir toliau, maisto pristatymas į miestus gali sumažėti. Auginamų gyvulių kiekis gali sumažėti, kas turės privesti prie naujų kontrolių ir varžymų. Visa tai atsirado dėl to, kad ūkių gamina-mų žaliavų kainos liko nekontroliuojamos ir dėl to jos smarkiai pakilo. Mėsos ūkiai nebegali tikėtis pelnų ir dėl to jie sumažino gyvulių auginimą.

BUENOS AIRES. — Prieš mėnesį sužeistas, bandant jį pagrobti, Fordo bendrovės tarnautojas Luis Giovanelli mirė ligoninėje nuo žaizdų.

Apie bombos bandymą pirma paskelbė Indija, o vėliau patvirtino Amerikos ir kitų valstybių įstaigos. Prancūzijoje skelbiama, kad ši bomba, sprogsi atmosferoje, buvo pagerinta, kas rodo Kinijos mokslininkų daromą pažangą. Spėjama, kad bomba ir atmosfera buvo iškelta lėktuvu.

Canbėroje Australijos premjeras Whitlam pareiškė gilų Australijos susirūpinimą dėl visiemis sukeliamo pavojaus, dėl kurio at-sakingos Kinija ir Prancūzija, sprogdinančios atmosferoje savo atomines bombas. Japonija paskelbė apgailestavimą, kad Kinijos bomba sukelia kenksmingų atominių kritulių pavojų.

Washingtono specialistai teigia, kad Kinijos bandymas yra jau 15-tas. Šį kartą sprogsi bomba buvusi nuo vieno iki trijų megatonų stiprumo. Nuo 1964 metų Kinija susprogdino 13 mažesnių bombų, o ši yra viena didžiausių, nors dar maža, palyginus su Amerikos ar Sovietų Sąjungos bombomis. Aišku tik, kad Kinija daro didelę pažangą savo atominių ginklų srityje.

Kinija ir Prancūzija yra vieningos valstybės, kurios, nežiūradamos pasaulio viešosios opinijos toliau atmosferoje sprogdina savo bombas. Amerika ir Sov. Sąjunga jau daug metų susitarė ore bombų nesprogdinti, bet bandyti jas po žeme, kad nebūtų radioaktyvių kritulių pavojaus.

Prancūzija dar nepaskelbė, kada ji pradės naują savo bandymų seriją, tačiau pasirošimai baigiami ir bandymų laukiamą kiekvieną dieną. Australija ir Naujoji Zelandija kreipėsi į Tarptautinį Teismą Hagoje, kad jis uždraustų sprogdinimus. Nors teismas uždraudė, Prancūzija aiškina, kad bandymai reikalingi Prancūzijos saugumui garantuoti ir dėl to ji atsisako klausyti teismo sprendimo.

Australija pasiuntė į Kiniją protestą dėl bombų bandymo atmosferoje.

Prancūzija nesidės prieš nusiginklavimą

MASKVA. — Sovietų partijos vadas Brežnevas po 9 dienų Amerikoje ir 3 d. Prancūzijoje sugrįžo į Maskvą, kur Vnukovo aerodrome jo laukė visi politbiuro ir vyriausybės nariai. Brežnevas net apsisverkė iš džiaugsmo, kad pasisekė laimingai sugrįžti iš kapitalistinio pasaulio.

Prancūzija trečiadienį paskelbė, kad ji neprisidės prie numatomų derybų sumažinti Europoje karines jėgas. Po prezidento Pompidou ir Brežnevo pasitarimų, kurie apėmė 10 val. "dialogą", Prancūzijos vyriausybė nepritarė Amerikos ir Sovietų Sąjungos susitarimui mažinti ginklų lentynines ir vengti konfliktų. Prancūzija nutarė toliau stikrinti savo karines jėgas ir branduolinius ginklus, vykdydama programą, kuri atitinka pačios Prancūzijos reikalavimus.

Dvidešimtoji Los Angeles Lietuvių Diena

Iš eilės dvidešimt metų surengti Lietuvių Diena, su pirmą eile menine programa, yra atžymėjimo vertas įvykis. Jas visas suorganizavo Los Angeles šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. prelatas Jonas Kučingis, ir už tai jam priklausio negincijamas nuopelnas.

20-toji Los Angeles šv. Kazimiero parapijos Lietuvių Diena įvyko 1973 birželio 24 d. Los Angeles mieste, parapijos ir apylinkės patalpose. Kai kuriuos dienų įvykių aptarimas:

Po pamaldų, vyko parodų apžiūrėjimai. Mėgėjų dailininkų paroda, surengta parapijos salėje, dalyvaujant dešimčiai, daugiau ar mažiau mėgėjų, dailininkų. Dalyvavo V. Mockutė, J. Šlapelytė, S. Mockevičienė, S. Finkas, B. Matulaitytė, I. Brazdionienė, P. Valiulienė, R. Narbutas, J. Puikūnas ir V. Barauskas.

Tos pačios salės viduriniame plote Kalifornijos Lietuvių Filatelistų Draugija išstatė šešių savo narių pašto ženklų rinkinius. Dalyvavo: Edvardas Blazys su 20 rėmų, išstatęs nepriklausomos Lietuvos ir Klaipėdos pašto ženklų rinkinius. Robertas Novak-Novakas išstatė 15 rėmų su pašto ženkluose pavaizduotais pinigais ir medaliais. Kalifornijos filatelistų pirm. Kazys Karuža išstatė 17 rėmų su Jungtinių Tautų, tremties, birželinių ir Chicago Lietuvių Filatelistinių leidinių, ir su pradėtu žymių asmenų parašų rinkiniu, kas yra reta ir labai pagirtina iniciatyva. Vladas Kuzavins parodė 22 rėmus su buv. JAV prez. J. F. Kennedy garbei pašto ženklų rinkiniais, išleistas įvairių pasaulio valstybių. Ir 15 rėmų išstatė Gr. Radvenis, parodė visas Izraelio išleistas pašto ženklus su vaizdiniais vokais.

Pašto ženklų paroda buvo labai vertinga įdomi.

Dailininkų parodoje išskirtinai svečias iš Kanados, LaSalle, Q., Pranas Baltuonis, du kambarius išdėstęs vertingais "šakninių skulptūrų" kūrinių. Tai puiki meninės išraiškos forma, labai originalus, retas, gerai apvaldytas būdas pasauliui duoti visiškai naujos rūšies kūrinius. Pranas Baltuonis meno mokėsi Lietuvoje ir taip pat Montrealyje. Jis pastebėjo, kad kai kuriuos medžių, augalų šaknis, šakos ar kamienai turi retas formas, keistas išraiškas. Maždaug nuo 1960 m. jis pradėjo kurti skulptūras iš tokių šaknų ar medžio gabalų, jas dažnai ištraukdamas iš ežerų, upių ir pelkių, ir kartais jos yra kietos kaip titnagas. Skulptūravimas daro elektriniais kaitais. Daugybė medžio rūšių turi skirtingą medieną, reikalingą skirtingo apdirbimo, žinojimo kaip išieškoti skridimus, balsus, žaidimus, maldas, šokus, paukščius, gyvulus, žingsnius, sportininkų suolius ir kt. Dar puikiau, nes dail. P. Baltuonis nemaža savo kūrinių daro lietuviškos tautosakos, legendų, dainų, pavadimų, literatūrinių kūrinių impulse, juos padarydamas literatūriniai meninė meno rūšimi. Jo kūrinių yra puošmuo ne tik gero skonio gyvenamoms patalpoms, salionams, bet ir meno muziejams, mokslo įstaigoms ir kt.

Kaip pripažįsta kanadiečių Lener Crawford "The London Free Press" 1970 m. spalio 7 d. rašinyje apie lietuvių medžio skulptorių Praną Baltuonį, jis (Baltuonis) yra geriausias tos rūšies dailininkas Kanadoje.

Meno negalima, kaip materialinių daiktų, pasverti svarstykėmis, bet man kyla pagunda bandomajam klausimui: labai galimas dalykas, kad Pr. Baltuonio medžio šaknų skulptūra būtų geriausia ir toliau išvystyta.

Dail. Pranas Baltuonis visus

savo kūrinius turėtų nufotografuoti (ar pakviesti gerai nutraukiant) ir bandyti surasti gerą leidėją. Galimas dalykas, Kanados vyriausybė, remianti Kanadoje gyvenančių skirtingų tautybių meną, tokį leidinį paremtų. Vertėtų talkon ateiti ir Kanados Lietuvių Bendruomenė.

Iš vietinių, gyvenančių Los Angeles, Calif., teigiamai pradiugino Pranas Gasparonis savo medžio drožiniais, skulptūromis, keramika. Kiekviename Prano Gasparonio kūrinyje juntama meninė ne tik ranka, bet ir siela, pereinanči per žiūrovo akis į tolesnius ir gilesnius jausmus. Jo medis kalba, maldauja, juokiasi ir ašaroja, kaip ir jo panaudojamos medžiagos. Pr. Gasparoniui reikėtų išeiti ir į svetimuosius, pabandyti amerikiečių kritikų ir lankytojų nuotakas.

Kiti parodoje dalyvavę dailininkai: Rasa Arbaite, J. Andrašūnas, I. Peterienė, V. Sakalauskas išstatė taip pat atžymėtinų kūrinių.

Balsinėje meninėje programoje smagaus džiaugsmo, gyvo, sąmoningo pasijuokimo davė Vitalis Zukauskas, atvykęs iš New York, N. Y. Šis, lietuviams gerai pažįstamas, mylimas teatrinis aktorius yra aukšto lygio, drąsios, geros vaidybos, puikiai atliekantis net sunkius, komplikuos gabalus, bemaž ištisą teatrinę komedijos veiksmą, kaip antai "Fausto" operos pasirašymas, tūlos valdybos pirmininko kalba menininkų parodoje, ir kt. Ilgai nelaukdamas Vitalis Zukauskas turėtų parengti savo satyros plokštelę, kad ją galėtų pasigėrėti ir asmeniniai negalintieji jo išgirsti, pamatyti. Taigi tati būtų nepamainomas įnašas sceninei literatūrai, išreikštai ne popierėje, bet plokštelėje.

Kaip visada, techniškai labai stipri buvo mūsų pianistė virtuozė Raimonda Apeikytė.

ROCKFORD, ILL.

Linksmenė praplesta pasirodė

Saulutės šilto spindulio pasiekė ir mūsų Rockfordo Lietuvių koloniją, atgaivino užsnūdusią dvasią. Vaclovo Pliopio iniciatyva jau ketvirtį metų atvyksta Chicago Lietuvių skautai "Lituanica" tuntu vadai ir instruktoriai. Viso apie 70 lietuvių jaunimo — jaunų ir paaugusių lietuvių atvyko į Rockfordo Lietuvių klubo 75 akų parką prie Kishwaukee upės, kur įvairios žuvys plaukioja šokinėja ir stirnos, briedžiai bei zuikiai bėgioja. Rami vietele, toli nuo vieškelio. Ten tęsiasi dienį "Lituanica" skautai apsiėjo. Skautai žinojo ir iš kalno ruošėsi. Prašė savo mamytės, kad įdėtų maisto, pagalytės ir

Svečias solistas Arnoldas Vokietaitis yra pirmiausias bosas-baritonas, scenoje gyventojas, bendamas laisviau, nei daugelis žiūrovų ant savo nuosavų kėdžių. Didelės patirties, puikios balso, techninių švelnumų solistas. Tikrai jokių būdų negalėjau suprasti ir pateisinti, kaip galima Lietuvių Dienoje dainuoti svetimtautiškas operas ir dar svetimomis kalbomis. Gi vokiską operą "Faust" dainavo prancūziškai. Jo lietuvių kalba atliekamos dainos buvo išpildytos be įsijautimo, kaip antriniai gabalėliai. Lietuviams dainininkams, solistams, kaip ir koncertų rengėjams neatlaidžiai reikia žiūrėti, kad lietuviškų dienų programose būtų atliekami lietuviški kūrinių. Šiuo atveju negalėtų būti jokių išimčių net ypatingai didelio garso operų solistams.

Gražiai pasirodė jauna, gražiai Lietuvių Tautinių Šokėjų Grupė "Audra", vadovaujama Ingos Tumienės. Jie vertai pelnė daug plojimų. Žavus jaunimas.

Algirdas Gustaitis

šiltą užkandą. Rockforde naktytės vėsios. Lituanicos skautų vadai ir tėvai automobiliais atvežė vaikus ne tik iš Chicago, bet ir iš apylinkės. Norėčiau tą jaunų vyrų, pasiaukojusių dirbti su skautais, vardus pažymėti. Jie visi kalba gražiai lietuviškai ir angliskai. Iškylos vadai: Paulius Vitkus, Bronius Bivulcius, Raimondas Vitkus. Vyresnieji vadai Vaclovas Plioplys, Zigmantas Jaunius, Liudas Ramanauskas, Jonas Pileckas, Gediminas Deveikis, Viktoras Kizlaitis, Romanas Stropus, Juozas Lubiaskas. Kaip tik atvyko į Parką, kibo į darbą: sustatė palapines — dideles ir mažas. Truputį užkandę vaikai rinko sausas šakas, sumėšė kurti laužą, rado ir didelių šakų. Du ir trys vaikai nešė prie laužo. Puiki diena nekaršta ititiko išvykai. Pradėjo rinktis Rockfordo publika. Oras geras, šienas kvepia, paukščių gieda, medžiai žaliuoja, vaikai žaidžia, bėgioja, ritulį daužo.

Skautininkas Paulius Vitkus sukvietė visus vaikus. Juodi marškiniai, baltos raidės "Lituanica" atspausdintos. Susėdo aplink laužą tvarkingai, tarp sąvės nekalbė. Iškilos vadas Vitkus pranešė, kad prasidės programa. Kadangi ALB Rockfordo apylinkė Joninių vakaro nesurengė, tai Chicago "Lituanica" skautams atiteko tą garbė. Pakvietė laužą užkurti Dr. Pliopli ir Juozą Bacevičių. Užsiliepsnojo iš visų pusių, visiems pakilo ūpas. Skautai dainavo, apie laužą šoko, vienas iš vadų dirgavo ir dainas pravėdė. Dainavo ir visa publika.

Po programos, vaikai sulindo į savo palapines miegoti. Vakaras gražus, šienas kvepėjo, pirminė Lietuvos šienapiūtė.

Išsiskirstė apie 11 val. vakaro.

Sekmadienio rytą skautai anksti kėlė. Gražus saulėtus rytas,

Apsiprausę su šaltu vandeniu, atliko ryto mankštą, pagalytė pusryčius. Visi vaikai puikiai atrodė.

Rockfordo publika pradėjo atvykti. Prisirinko nemažai. 11 val. ryto šv. mišios atnašavo kunigas Gutauskas iš Chicago. Noriu pastebėti, kad skautai gražiai giedojo. Altorius buvo ažuolinis pavėsyje. Švelnus vėjelis moterims plaukus tarsė, parko medžiuose "žiojai" (cikados) kaip vargonai padarė savotišką ošimą. Atvyko ir daugiau lietuvių iš Chicago vaikus parsivežti namo.

Teko susipažinti, Malonūs lietuvių. Klausiau kaip jie atrodė Lietuvių klubo parką? Turėjo padarytą žemėlapi kelionei rodyti. Tai skautų pasiaukojimas. Su grupe vaikų atvykti, palapines pasistatyti, pernakvoti išardyti ir vėl važiuoti namo. Bet mažiukai skautai labai patenkinti. Ir Rockfordo lietuviai džiaugiasi, susilaukę tokių brangių švenčių.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

SAVE AT

Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK ROAD — CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazeneuskas, President Phone 847-7747

6%

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE 2 YEAR MATURITY

5%

REGULAR PASSBOOK ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

JEIGU NEBŪTU SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atspindi pirmųjų lietuviškų knygų kėlas. Kietais viršeliais įristos knygos kainu yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50. Knyga Jums bus pasiūsta, jei atsiųsite pinigus šiuo adresu: NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608.

CY UNION SAKO...

Gaukite palūkanas KIEKVIENA DIENĄ

UŽ JŪSŲ TAUPOMUS PINIGUS

UNION FEDERAL BENDROVĖJE!

Nuo 1973 m. liepos mėn. 1 d. Union Federal pradės **skaičiuoti palūkanas kiekvieną dieną** visiems taupymo indėliams... 5% yra skaičiuojami kiekvienais metais duoti jums 5.13% uždarbto, kai jūsų pinigai yra padėti vieneriems metams. Tai yra aukščiausias išmokėjimas visoje valstybėje, leistas Federalinių nuostatų, visiems apdraustiems taupymo įnašams.

5% = 5.13%

Palūkanos yra skaičiuojamos kiekvieną dieną, išmokamos kiekvieną metų ketvirtį. Galima pradėti taupymo sąskaitą tik su \$25. Indėliai ir išėmimai yra galimi bet kada ir bet kokiomis sumomis. Indėliai, įnešti iki mėnesio 10-tos dienos, neša nuosimčius nuo 1-mos dienos.

Stokite į Union taupytojų armiją... Padėkite savo pinigus ir lai jie jums uždirba daugiau pinigų be jokios rizikos saugumui. Be reguliarių Taupymo knygelių sąskaitos, Union Federal siūlo plataus pasirinkimo Indėlių sertifikatus, mokančius nuo 5¼% iki 6% metinių palūkanų. Union Federal pareigūnai mielai jums padės pasirinkti taupymo planą, kuris yra specialiai pritaikytas jūsų reikalams.

UNION FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

3430 SOUTH HALSTED STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60608 • PHONE 523-2800.

TAUPYKITE SAUGIAI...

Jūs indėliai tuojau pat automatiškai yra apdraudžiami iki \$20,000 Federalinės valdžios agentūroje, Union Federal, įsteigta 1897 m., yra jau 76-ti metai biznyje. Kai jūs įstojate į Union taupytojų armiją, jūs esate tikras saugumu ir užtikrinimu, kad jūsų įnašai yra prižiūrimi geros grupės patyrusių biznierių su konservatyviai atsargia finansų politika ir sveikais sprendimais.

LIETUVOS UNIVERSITETA PRISIMINUS

(Tęsinys)

Prof. P. Leonas kelis kartus būti ministeriu su sąlyga, kad ministerių kabinete nebūtų nei vieno kunigo, nežiūrint, kad jo vyriausiasis brolis buvo ir kunigas ir buvo savo laiku apsiėmęs jį išmokyti. Tai charakteringa, nes prof. Leonas save laikė gana dešiniu ir Rusijoj kaip Dūmos atstovas priklausė kadečių partijai, vadinasi, konstitucinės monarchijos šalininkas ir su adv. Skapičiu buvo suorganizavę santaros partiją, kuri buvo dešinesni už liaudininkus. Bet Petrapilio lietuvių seime laikėsi išvien su liaudininkais ir socialdemokratais ir savo kalboje gildino klausimą, kas Lietuva būtų geriau, ar nepriklausoma svetimų kųjų mindžioja-

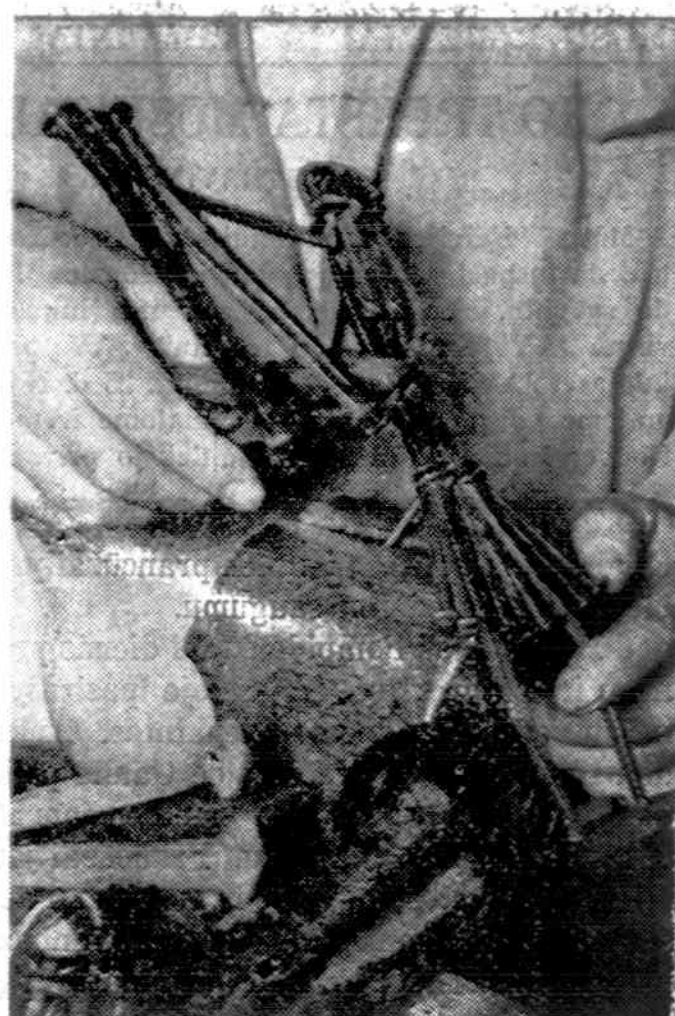
ma Persija, ar autonominga svetimų kųjų nemindžiojama Suomija. Ir Nepriklausomojoje Lietuvoj buvo principų žmogus, griežtas demokratas.

Prezidentas, buvęs docentas, Antanas Smetona profesorius Leoną ir Tumėną atleido iš universiteto pareigų vien todėl, kad užsigavo, nes iškilmingam susirinkime jam įėjus, jie nepanorėjo jį pagerbti atsistojimu.

Augalų anatomas, fiziologas ir sistematikas prof. Liudas Vailionis labai piktai išbare miške buvusį rektorių ir dekaną, ilgametį ūkio prorektorių prof. inž. Praną Juodegą, kai šis, kaip ir mes visi dažnai, nučialdemokratais ir savo kalboje gildino klausimą, kas Lietuva būtų geriau, ar nepriklausoma svetimų kųjų mindžioja-

liailijos skulptorius Sonaglia sunaudoja savo kūrinams daug vinių. Kairėje jis dirba su metalo liejimo aparatu. Dešinėje jis lanksto naują vinių kombinaciją. Vieną religinį skulptoriaus darbą turi Popiežius Paulius VI-sis. State Farm Automobile Insurance bendrovė šiais piešiniais duoda automobilistams patarimus, kaip važinėti vasaros mėnesiais.

Lietuviai mokslo pasaulyje

The American Physical Society 1973 metų pavasariniam suvažiavime, įvykusiame Washington, D. C., balandžio mėn. 23-26 keturi lietuviai buvo pra-

du didžiai kovingus frontus, kurių priešaky buvo profesoriai Grinkevičius — Mošinskis, o kitoj pusėj — Jodelė — Vasiliauskas. Nuolat tekdavo įvairiais klausimais matyti akcijoj tuos du frontus nepermdaujamus ir pasiryžusius kovoti vieni su kitais iki paskutiniųjų.

Riksmas. Pradariau langą. Maniau, kad moteris paliesta susisiekimo ar kokio nelaimėj. Atėjė bendradarbiai papasakojo moters riksmo priežastį. Paaiškėjo, kaip jiems pasakojė mačiusieji, jog tūla mokytoja atėjo į universitetą, pas teologijos — filosofijos fakulteto dekaną, ir, krito ant grindų, pradėjo isteriškai rekti ir fakulteto dekanui prof. kun. Petriui Malakauskui priekais-tauti, esą kol ji buvusi jaunesnė ir sveikesnė jis norėjęs su ja santykiuoti ir išlaikyti, o dabar, pasikeitęs.

(Bus daugiau)

nedimų bendraautoriai. A. Klimas iš Aeronautical Research Association of Princeton, Inc., Princeton, N. J., buvo bendraautoriaus pranešimo apie kosminių spindulių transporto teorijos vėliausius davinius. A. Gailgalas iš State University at Binghamton, N. Y., buvo bendraautoriaus pranešimo apie Xi hyperono retus išnykimus. P. Garbinčius iš Ithaca College, Ithaca, N. Y., buvo bendraautoriaus pranešimo apie neelastingų neutronų išsiskidymą bendro pasitaikymo elektrogamyboje. A. Ramanauskas iš Brookhaven National Laboratory, Long Island, N. Y., buvo bendraautoriaus net penkių pranešimų apie daug dalelių argo spektrometrinę sistemą. Deja, šis daug žadan-tis fizikas mirė dar net prieš suvažiavimą.

Saulius Šimoliūnas

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BŪČIULIS

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapčinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietasis drobės viršelis kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose. Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Rispėdoje ir Palangoje. Valdišis aprašymas, kaip ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir kaip jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGIŠKŲJU KILIMU I VILNIU. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ I ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna intaristo ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAIKUOSE, 1944-54 m. 49 psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie lietuvių kultūrinį gyvenimą. Skurdū tremtis jį nepalėmė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juokingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS 52 psl. \$1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridant čekį ar piniginę perlaidą.

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaka, mamytė,
— Apie senus laikus.
Kai atvyrai ir laumės
Skrąjojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mazieliams bei jaunimui:

1. N. Botkinė, **VELYKU PASAKOS**, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY. NUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, **ŠOKALADINIS KIEKELIS**, pasaka mažiems. Jūratis Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrys, **MURKLYS**, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, **LAUMĖ DAUMĖ**, 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys didelio formato, kietasis viršelis, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Meironis JAUNOJI LIETUVA, poema, 118 psl., \$1.00.

6. Alfonsas Vambutis, **TRYŠ SAKALAI**, Liet. Mokytojų sąj. premiuota kn. J. Jofe originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stančikaitės iliustracijos, 188 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švalstas, **JAUNUS PENKETUKAS**, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žvėgių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės Didelio formato, kietasis viršelis, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, **SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI**, mitologijos posmai. Iliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Valkai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir milti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — ausė knygu, pusė žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukščiau.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persituntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persituntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

kiai gyvybei, taigi net medeliui ir kiekvienam augalui, apie kuriuos visą ilgą laiką jaunimui paskaitas universitete skaitė.

Gincams, nesutarimams ir nesklaidumams vykstant ir plečiantis ir į švietimo ir žemės ūkio ministerijų ir kitų žinybų trynimąsi, deja, kaip dažnas įvairių formų reiškinys ir kitų, o taip pat ir lietuvių santykiavime panašiai, nenormalumo pavyzdys, taip prof. K. Regelio, universiteto botanikos sodo vedėjo ir dipl. agronomo, pedagogo, J. Špokevičiaus, ankštesniosios sodininkystės ir daržininkystės mokyklos direktoriaus, jų įstaigoms dirbant kaiminystėje ir turint įvairių, kad ir smulkų sąlytį, universiteto rektorių prof. P. Bučys, panorėjęs santykius sušvelninti ir sunormalizuoti, nuvyko į universiteto botanikos sodą pas prof. K. Regelį ir pakvietė J. Špokevičių užėiti ir aptarti bendrai esančius šiuurktumus, bet pastarajam atsiskius užėiti, rektorių Bučys nuėjo pats pas jį, pokalbį pradėdamas šiais žodžiais: "Kai kalnas neina pas Mahometą, tai Mahometui tenka eiti prie kalno".

Prof. V. Krėvė kaip dekanas ir Finansų Ministerijos biudžeto komisijos posėdy, svarstant sekančių metų sąmatą, reaguoją, trenkdamas duris ir fokiu būdu demonstratyviai apšėdamas posėdį kai ten Humanitarinių mokslų fakultetui lėšos tapo apkarpytos, jo manymu, per daug. Ir taip Krėvė kelis metus reikė nepasitenkinimą, siųsdamas sekretorių doc. Augustaitį ten atstovauti fakultetą. Bet kiti dekanai paveikė ir prikaltė vėl dalyvauti, nes esą fakulteto reikalai nuo to tik nukentė.

Kai Krėvė įėjo ir šypsodamas kreipėsi į komisijos pirminką Liptių ir Valstybės Kontrolės atstovą direktorių Stašį, aukšto ūgio (Krėvė - mažo ūgio) su kuriuo tuomet buvo apsišaudyta žodžiais esą, prašydamas nepykti, tai Stašys irgi

šypsodamas pasakė: "dideli žmonės nepyksta. Ši dviprasmiška alifuzija — suprask kaip nori — ar Stašys didelis ūgiu, ar Krėvė didelis rašytojas — visiems labai patiko, visi juokėsi. Kaip visiems ir visur ir man, pradėjus dirbti 25 metų amžiaus universitete, buvo sunku, nes ne tik darbas nepras-tas, įvairus ir komplikotas, operacijos už ilgą laiką neįrašytos į knygas, bet tik ant palaidų lapelių, be to daug personalo, kurio aš nepažinojau. Taigi pasitaikydavo ir smulkų nesusipratimų. Visa eilė interesantų nuolat ateina ir atsisėdę tam pačiam kelių tar-nautojų darbo kambaryje ant ilgo suolo, laukia eilės atlikti savo reikalus ar šiaip gauti žinių. Vieną iš pirmųjų darbo dienų universitete pasitaikė taip, kad kažkoks mažas žmogelis kelis kart be eilės prišoka, o aš, jį palaikęs per šiaip kurios prekybos firmos atstovą, ir todėl vis pasiūlydavau palaukti, bet jis gal po trečio bandymo pasikalbėti trenkė durimis ir išėjo. Tuomet mašininkė rašytojo Zukausko Vieniolio buvusį žmoną, kuri pradėjo dirbti anksčiau už mane ir todėl jau pažinojo visą personalą, man pašnibždėjo, kad tai buvo Humanitarinių mokslų fakulteto prodekanas, slavių kalbų ir literatūrų katedros ordinarinis profesorius, žymiausias mūsų rašytojas, Vincas Krėvė - Mickevičius. Teko prie progos pasiaiškinti. Liko visą laiką, jaučiau, man bičiuliskas.

O pirmojo pasaulinio karo pradžioj teko trumpą laiką darbuotis ir "Vilties" laikraščio redakcijoj, Vilniuj. Kai aš 16 metų vyras ten pradėjau dirbti, vyriausiasis redaktorius, būsimasis prof. Pranas Dovydaitis, buvo išvykęs į frontą, kaip karo korespondentas. Vieną vakarą nuėjė ir po pietų, kaip parastai, savo darbą atlikti ir pamatęs vyr. redaktoriaus kabinete sėdintį kažkokį prasičką ir iš išvaizdos ir iš drabužių, aš paklausiau jį, kokiu jis reikalu čia. Man nepažįstamas nieko neatsakęs, tik po nosim kažką numykęs, tuomet nuėjau į čia pat Dovydaičio butą ir sakau: jo žmonai, esą, jos vyro kabinete įsiriogines kažkoks mužikas ir nenori nieko aiškintis. Tuomet ji mane apkabino ir sako: "Ten mano vyras". Na, kagi, tenka eiti atsiprašyti.

Vieną kartą mano darbo kambary smarkiai išsibare, išsikihojo paskutiniai žodžiais ir išsidurnino rektorių prof. Čepinskis su prof. Vaclovu Biržiška, abu tos pačios socialdemokratų partijos žmonės. Gal čia reikėsi jų įgimtas karštas temperamentas, bet man buvo

labai gaila tai stebėti, kad jie nepaėgė susivaldyti ir rasti dženelmaniškesnių žodžių ramiai išsiaiškinti, o ypač ir dėl to, kad jie abu mano labai gerbiami net mylimi asmenys.

Buvo irgi piktuoju du dideli specialistai profesoriai daktarai, du Petrai — Avižonis ir Radzickas. Daugelis tai žinojo ir stebėdavosi, nes abu buvo didžiai sąžiningi, teisingi ir malonūs. Nors jų abiejų akių, ausų, nosies ir gerklių ligų klinikos ir poliklinikos buvo po vienu stogu, bet, atrodo, Avižonis buvo pareikalavęs atskiros įėjimo ir kapitalinės sienos tarp jų abiejų. Be to ir kitaip reikėsi jų santykių disharmonija.

Prof. inž. Juozas Gabrys skųsdavosi, esą, jį, kaip dirbantį ir susisiekimo ministerijoj kelių valdybos direktoriaus pareigose spaudžia jį iš viršaus ir iš apačios, būtent, iš viršaus jo viršininkas ministeris Vileišis, o iš apačios inž. Merkys, Gabrio pavaduotojas, vedęs ministerio Vileišio dukrą.

Ir Technikos fakultetas buvo pasidalinęs ar tik ne visais klausimais ir visokiais atvejais

Mes švenčiame 50 m. sukaktį
Mokame iki 6% Dividendus ir
dar duodame dovanų.

JEI PADESITE TAUPYMO SĄSKAITON \$100 ar daugiau, tai galėsite gauti asotį ir 4 stiklus.

JEI PADESITE \$500 ar daugiau, tai iš 40 dovanų galėsite pasirinkti padažo šildytuvą, žvakį, patarnavimų lėkštę, dėžutę duonai, nerūdijamo plieno dubenį daržovėms maišyti, elektros laikrodį virtuvei ir daugelį kitų vertybių.

JEIGU PADESITE \$5,000 ar daugiau, tai iš 40 dovanų, galėsite pasirinkti rankinius ir stalo laikrodžius, dakrono antklodę, radiją, foto aparatą, šildomą lėkštę, spirgintuvą, elektros keptuvą, Corning kavinuką ir daugelį kitų vertybių.

VIENAI SĄSKAITAI VIENA DOVANA.

DARBO VALANDOS: Pirmadienį, antradienį nuo 9 ryto iki 4 po pietų. Ketvirtadienį nuo 9 iki 6 val. vak. Penktadienį nuo 9 iki 7 val. vak., o šeštadienį nuo 9 ryto iki 1 po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURENTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-4100

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months. Canada \$22.00 per year, other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ rašinė atidara kasdien, šeštąsias, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadienis — iki 12 val.

Europa nepasitiki savo jėgoms

Sovietų Sąjungos komunistų partijos sekretorius Leonido Brežnevo ir JAV prezidento Richardo Niksono pasirašytos įvairios sutartys sukėlė nerimą visoje Vakarų Europoje. Iki šio meto visos Vakarų Europos valstybės buvo saugios, nes jos žinojo, kad Europoje stovinčios JAV karo jėgos nebus pavergti nepriklausomai besitvarkančių Vakarų Europos valstybių.

Europiečiai žinojo, kad rusai laiko dideles karo jėgas visame rytų pasienyje, bet jie taip pat žinojo, kad Europoje yra keli stiprūs amerikiečių daliniai, pasiryžę ginti Vakarų nuo sovietų karo jėgų invazijos. Europiečiai žinojo, kad Amerikos kariai bet kuriuo momentu gali panaudoti atominis ginklus ir sustabdyti galingiausią rusų kariuomenę. Kol Vokietijoje buvo amerikiečių kontroliuojamos atominės patrankos, tai Europa rusų nebijėjo. Ji buvo įsitikinusi, kad moderniški amerikiečių ginklai apgins Europą nuo rusų plėšikų.

Brežnevui ir Niksonui pasizadėjus vengti konfliktų, vedančių prie didesniųjų valstybių karo, ir pasizadėjusių nevertoti atominį ginklų, Europa užgulė nerimas. Europiečiai pasiliko be modernių ginklų apsaugos. Atominį ginklų patys europiečiai neturi, pasigaminę jų nepajėgia, neturi didelių sumų reikalingiems įrengimams. Nerimą jiems dar didina sovietų agentai, išmėtyti įvairiose strateginėse Europos vietose. Jie jau pataria europiečiams ilgai neatidedinėti, bet bandyti prisitaikyti prie "galingos" Sovietų Sąjungos. Sovietų agentai pasizadėję nevertoti atominį ginklų savaip interpretuoja. Europiečiams jie tvirtina, kad Amerika rengiasi trauktis iš Europos.

Tą neaukią padėtį didina keliems Europos politikams Dr. Henry Kisingerio pasiūlymas Vakarų Europai paruošti naujus apsaugos susitarimus su amerikiečiais. Iki šių metų amerikiečių teikiama parama buvo vienašališka. Amerikiečiai gynė Vakarų Europą nuo sovietų užpuolimo, bet europiečiai jų pastangų neįvertino. Charles de Gaulle amerikiečius įveidinėjo ir pirmas įsakė išvežti visą karo medžiagą ir atominis ginklus iš Prancūzijos. Kai JAV paprasė prisidėti prie Vakarų Europos apsaugos išlaidų, tai europiečiai nusisukdavo. Tikrai po ilgų ir griežtų derybų vokiečiai ir kitos valstybės sutiko prisidėti bent dalimi prie Europos apsaugos išlaidų. Sumažėjus JAV aukso atsargoms, europiečiai mažai kuo prisidėjo prie šito reikalo sutvarkymo. Prancūzai pirmieji susidarė dideles aukso atsargas, pranašaudami doleriui

MŪSŲ RŪPESČIAI IR UŽDAVINIAI

KO TRŪKSTA MŪSŲ JAUNIMUI

P. STRAVINSKAS

Mūsų išsvijęs jaunimui (birž. 23 d. Nse) lygiai kaip ir trūksta tų pačių dorybių ir būdų, kurių trūksta ir mūsų JAV jaunimui. Jų trūksta JAV jaunimui, kaip matome, aiškėja ir iš J. Edgar Hoover žodžių (žiūr. str. 5 m. tiek jo privatiname gyvenime, tiek ir viešuoje veikloje (spaudoje ir kitur). Pateikiu čia šiek tiek pavyzdžių.

1. — EGOIZMAS

labai liūdna ateiti. Šiandien prancūzai yra pirmieji, kurie kelia susirūpinimo saugumui.

Prezidentas Pompidou, dvi dienas praleidęs su Brežnevu ir patyręs apie Amerikoje pasirašytus susitarimus bei jų reikšmę, buvo nepatenkintas. Anksčiau ir Pompidou rėmė prosovietinę gen. de Gaulle politiką, bet šiaandien jis jau kitaip galvoja. Šiandien jam atrodo, kad Europai be Amerikos nesaugu. Prancūzai jau moka pasigaminę atominę bombą, bet ir mokėdami nepajėgia jos pasigaminę. Atominės bombos pagaminimas yra ilgas procesas ir, kas svarbiausia, gana brangus. Kitos mažesnės valstybės, patyrusios apie bombos gamybos eigą ir kainą, nebeneria apie tai klausyti. Pompidou tuojau pradėjo ieškoti susitarimo su britais atomo energijai koordinuoti, bet ir čia ne taip lengva susitarti. Atomo bombos pagaminę reikia labai daug pinigų ir patyrusių darbininkų.

Sekretorius Rogers, žinodamas apie ruošiamus JAV ir rusų pasitarimus ir Brežnevo kelionę į Europą, Copenhagen suvažiuosius Europos valstybių atstovams pasakė, kad JAV nesirengia susitarti su rusais europiečių sąskaiton, bet europiečiai turės mokėti už atominę apsaugą. Victor Zorza, Chicagos Sun - Times komentatorius, gerai informuotas apie Europos nuotaikas, šiuo reikalu šitaip rašo:

"Nespejo Prancūzijos užsienio ministras Michel Jobert parvažiuoti (iš Copenhagen) į Paryžių, jis tuojau viešai pasmerkė "galingų valstybių pagundą savo pasitarimais pasidalyti pasaulio atsakomybę". Jis apgailestavo Europos priklausomybę nuo atominės JAV globos, o Washingtono reikalavimą, kad europiečiai mokėtų prekybinėmis nuolaidomis. Jis beveik pasakė, kad JAV vartoja atominį banditizmą". (Chicago Sun-Times, 1973 m. birž. 28 d., 52 psl.).

Prancūzai neleido amerikiečiams laikyti Prancūzijoje JAV karo medžiagos ir benzino sandėlių. Veliau jie reikalavo, kad amerikiečiai jiems mokėtų aukso už kiekvieną patarnavimą. O kai Charles de Gaulle prisirinko pakankamai dolerių, tai reikalavo, kad jie būtų išeikšti ir aukš. Dabar, kai JAV atstovai bandė tartis su prancūzais dėl prekybos susitarimų, tai apie gynybą jie tartis visai nenori. Prancūzai nori, kad amerikiečiai juos gintų nuo rusų pavojaus, bet jie nieku nenori prie gynybos prisidėti. Turint galvoje amerikiečių pastangas apginti Prancūziją nuo kaiserio ir Hitlerio, dabar teikiama atominė globa, ir dolerio susivyravimą dėl veltui iki šio meto teiktos globos, negalima amerikiečių vadinti "atominiais banditais", kaip tai daro prancūzų užsienio ministras.

Jau dabar prancūzai nepasitiki savimi. Mes dar galime sulaukti tos dienos, kai tas "atominis banditizmas" dar kartą turės vykdyti Prancūzijos gelbėti nuo trečios pasaulio pabaigos, bandančios pavergti visą Europą. Europos politikai turėtų nusileisti ant žemės ir pirma pagalvoti, ką jie plepa.

netgi tas populiariausias, kuriuo PLB Pirmininkas taip džiavosi!

Antrame kongrese irgi nieko labai reikšmingo nepriimta, "kalnų neuversta", nors jis visuomenei ir labai daug kaštavo. Tiesa, paskelbta daug gražių nutarimų (rodos, irgi St. Barzduko surašytų), bet apie jų vykdymą iki šiol kaip ir negirdėti. Taip kad mūsų jaunimas mėgsta iš visuomenės daugiau imti, negu jai duoti. Tai jo egoizmo reiškinys. Šia proga noriu dar pastebėti ir tai, kad, pvz., I-me PLJ Kongrese pasigirdo jaunimo tarpe balsų, jog mūsų tautai netgi nebūtina nei valstybė. Esą tauta gali gyventi ir be jos. Ir taip kalbėjo, kaip yra užrekorduota, dargi jaunas vyras iš JAV aukštosios mokyklos.

Čia irgi manding, yra egoizmas, matyt, vyras galvoja, turįs gerą vietą, gerą darbą Amerikoje, į Lietuvą nemana grįžti, tai kam ta mūsų tautai valstybė, jos nepriklausomybė reikalinga? O kiti jaunieji jam nelabai prieštaraavo.

2) Kuo pateisinti mūsų jaunimo dažnai siūlomus VLIKo "reformas", kuriais VLIKas būtų galima padaryti "nepartinį"?

Mūs jaunimas gi dažnai įvairiomis progomis šitą siūlo, motyvuodamas siūlymą tuo, kad jis, matot, esąs "nepartinis", "nepolitinis", negalįs dėl to įsijungti į mūsų politines grupes, o tuo pačiu nei į VLIKo darbą.

Todėl jis ir reikalauja VLIKą pasidaryti "nepartinį". Tada būsimieji pašalinti kitiems ir jam įsijungti į VLIKą...

Bet vis bent kiek susipažinę su VLIKo tikslais ir uždaviniais, žino, kad VLIKas savo tikslų ir uždavinių gali siekti, tik būdamas sudarytas mūsų politinių grupių, kaip tautos politinės minties reiškių ir vykdytojų. Kodėl? Kad gi tik taip sudarytas jis gali būti tautos teisinė atstovybė (plačiau šiuo klausimu žiūr. str. "VLIKas ir jo teisiniai brouzai" 1962 IV. 12 d. Naujienose). Tik toks jis gali atstovauti tautai; (kaip sako: "kalbėti ir veikti" jos vartinės rezoliucijos), kuri pasirodė net ne jaunimo paruošta, tik jo akiai priimta, dargi labiai nevykusi, žalinga tautai, interesams. Ja gi išniekinta mūsų vyresnioji karta, mūsų elitais ir suplanuota sugriauti VLIKą. Jei Naujienos nebūtų išskėlusios aiškėn tos rezoliucijos žalos, tai šiaandien VLIKo jau visai nei būtų.

Tai va, koks to I-jo PLJ Kongreso "graužis" darbas, galės vykdyti savo uždavinių? Tiesą sakius, daugelis ir tragiškus birželio mėnesio įvykius.

Štai šiaandien ir rytoj visose lietuvių kolonijose yra rengiami šie minėjimai. Lietuviai gausiai ir solidarčiai juose dalyvaus. Ne vienoje vietoje yra pakviesti kalbėti žymūs šio krašto politikai, kongresmanai, senatoriai, burmistrai ir p. Tradiciniai ne vienas jų susirinkusiems pasakys, kad Lietuvos byla yra neužmiršta, pažadės savo paramą šiai bylai ginti ir tūlas jų užbaigs savo žodį, pabėrdamas tradicinę frazę, kad Lietuvos išlaisvinimas gali įvykti anksčiau negu mes tikime. Plojimų audromis palydimi šios rūšies pareiškimai, jų autoriai vaišinami ir jų foto nuotraukos pakuosia kitos dienos lietuviškos periodikos puslapius. Tiesą pasakius daugelis ir mūsų pagrindinių kalbėtojų šiomis progomis nevengia savo kalbas ir straipsnius užbaigti panašiomis puošmenomis.

Mano ausede visos šios kalbos, pažadai ir viltys dažnai nusikamba mažomis cinizmu priegaidėmis, nes jų absoliučiai neseika nei darbai nei veiksmai ir labai dažnu atveju šie pareiškimai užmiršti dar kalbėtojams net salės neapleidus. Mes dažnu atveju labai džiugiamės ir vertiname, kad JAVastybės dar formaliai laikosi Lietuvos aneksisijos nepripažinimo. Bet kas iš to konkrečiai mūsų tautai? Jau 33 metai, kai JAV tėsia šią nepripažinimo politiką ir ly-

Ir ką tada tas mūsų "nepolitinis" jaunimas galės VLIKę, tiksliau sakant jo pelenuose veikti? Nebent savo rankes pasišildyti...

Ir ateik tu man į galvą sugriauti VLIKą, kaip tautos atstovybę, vien tik dėl to, kad jis jaunimas, nemėgstas partijų, kad jam nepatinkanti politika, žodžiu sakant, kad jis neturįs politinės kultūros, ypač demokratinės kultūros, ką rodo tas jo nemėgimas politinių grupių, partijų, be kurių demokratija neįsivaizduojama.

(B. d.)

CICERO

Birželio mėn. 24 d. išvykoje į gamtą buvo pagerbtas SLA Cicero 301 k. 3 nariai: Kazys Deveikis, Rožė Račauskienė ir Jonas Sumakeris, kuriems šiemet sukako 85 metai amžiaus. Išvyka nebuvo gausi dalyviais, bet pasitaikė labai puikus oras ir gamtoje gražiai buvo praleistas sekmadienis.

Dalyvavo buv. Ilgamečio 301 k. pirmininko Tarulio našlė, kuri žolę pildama yra sunkiai susižeidusi ranką (pamoka kitiems — niekad netaisyti mašinoms, neišjungus motoro. Iš šiaurinio Michigapo ūkininkas Antanas Matulis su ponia, suakutvininkų giminės ir kt.

Visi pasigedo Kazio Deveikio, kurs po sunkios operacijos Dr. Kauno priežiūroje pamažu ligoninėje sveiksta.

Iš SLA prezidento buvo gautas šio turinio sveikinimas: "Mano ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vardu prašome Tamstas pasveikinti šiuos garbingus Jūsų kuopos narius: Kazį Deveikį, Rožę Račauskienę ir Joną Sumakerį, sulaukusius garbingo amžiaus... Linkime jiems viso to, ko jų garbingos širdys trokšta. Tegu "Lietuviškas Praamžis" visada lydi jų žingsnius. Su gilia pagarba. Povilas P. Dargis, SLA prezidentas."

Pasivaikišę, išvykos dalyviai pagudėjo suakutvininkams ilgiausių metų ir palinkėjo stiprios sveikatos, ypač Deveikiui, kad kuo greičiau sustiprėtų, grįžtų į namus — į žmonėlių globą ir vėl bendradarbiautų Naujienose. Tėvyneje ir kt. lietuviškoje spaudoje.

Stepas Paulauskas.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

JONAS DAUGELA

MILIJONAS LIETUVIŲ ŠAUKIASI TEISINGUMO

(Kalba pasakyta Palm Beach lietuviams, minint birželio liūdniąją sukaktį.)

3

Prasidėjęs Rusijos — Vokietijos karas laikinai nutraukė šią staigią mūsų tautos naikinimo programą. Tačiau surasti dokumentai ir sudaryti sąrašai rodė, kad pagal Berijos - Gladkovo planus buvo numatyta trumpu laiku iš Lietuvos išgabenti virš 700.000 gyventojų. Į šiuos vėlesnius sąrašus yra buvę įtraukti ne vienas ir net šioje salėje sėdintis asmuo. Tai buvo tikroji mūsų tautos genocido pradžia. Po kelių metų vėl užėjus komunistų bangai į Lietuvą šis tautos genocido procesas tuojau buvo atnaujintas ir dar intensyviau ir gausiau tęsiamas. Jis yra vykdomas ir šiaandien. Žinovų tvirtinimu iš Lietuvos įvairiais būdais ir pretekstais kasmet yra išgabenama virš 20.000 lietuvių. VLIKo surinktais duomenimis iš viso iki šiol raudonašis teroras yra sunaikinęs ar iš Lietuvos pašalinęs apie 1 milijoną lietuvių. Tai yra pasauliui neįtikėtinas skaičius mažai lietuvių tautai.

Šiandien yra tikrai sunku nors ir apčiuopiamai suvokti šios didžiosios tautos

naikinimo tragedijos tikrąją apimtį ir sudaryti pilną vaizdą viso jos proceso. Bet kai sugrius geležinė uždanga ir laisvojo pasaulio atstovai bei teisingumo tarptautiniai organai turės progos savo akimis pamatyti didžiosios lietuvių kancijos golgotos visas stotis, tai prieš jų baismą ir priemones tikrai nublaks Stuthofas, Auschwitzo ir net Dachau krematorių klaidus prisiminimas.

Milijonas žiauriausių būdų nukankintų mūsų brolių ir seserų šaukiasi iš anapus nekeršto, bet teisingumo tarptautiniai organai turės progos savo akimis pamatyti didžiosios lietuvių kancijos golgotos visas stotis, tai prieš jų baismą ir priemones tikrai nublaks Stuthofas, Auschwitzo ir net Dachau krematorių klaidus prisiminimas.

Vakarų demokratijos ne vien savo gerai išlepta karo mašina laimėjo antrąjį pasaulinį karą. Jos laimėjo ir įskleisdamos tautų laisvės principus ir išskilmingai pasizadėdamos atstatyti laisvę ir gražinti nepriklausomybę visoms Europos bolševizmo ir nacizmo pavergtoms tautoms, bet sudaryti sąlygas, kad pokarinėje santvarkoje jos patsios galėtų laisvai apspręsti savo politinę ateitį laisvu keliu pasirinkti sau valstybinę santvarką. Ir šiaandien milijonas nukankintų lietuvių jau turi pilną teisę ir rei-

kalą paklausti: "O kur tie pažadai, kur nuskendo Atlanto charta, kur žmogaus laisvės deklaracija ir visi kiti gražūs pažadai ir programos?"

Be to, anot poeto Vincas Mykolasaitis-Putinas: "Ir Vakarų aptemo saulė, ir tiktai melas ir apgaulė..."

Po antrojo pasaulinio karo skubiai buvo sudarytos sąlygos savo nepriklausoms valstybės sukurti eilei Afrikos negrų genčių. Viešos tokios valstybės gyventojų skaičius yra net mažesnis už vieno šiaulių apskrities gyventojų skaičių. Į Jungtinių Valstybių Organizaciją lygiateisiu nariu yra priimta valstybė, kurios vyriausybė sudaryti nepakako rašyti mokančių žmonių. Tose pačiose Jungtinėse Tautose tokį pat balsą turi Afrikos naujai sukurto valstybės, kurių didesnį gyventojų dalis yra žmogėdros. Jų priėmimą į šią tautų organizaciją karštai gynė ir rėmė Vakarų pasaulis ir Jungtinės Amerikos Valstybės, tačiau niekas dar iki šiol nedrįso viešai iškelti ir pareikalauti nepriklausomybės lietuvių tautai, kuri turi tikslančio metų valstybinio gyvenimo istoriją, seniausią pasaulio kalbą ir yra sukūrusi savitą kultūrą su visomis išorinėmis jos aprašikomis.

Tos istorinės tautos teisės raudonojo maskolio yra jau 33 metus mindžiojamos ir purvinamos ir šiaandien niekas net apytikriai negali numatyti, kiek dar ilgų metų jos bus niekinamos ir mindžiojamos. Niekas negali dar šiaandien pasakyti, kiek dar

kartų turėsime susirinkti draugėn, kad prisimintume liūdnuosius ir tragiškus birželio mėnesio įvykius.

Štai šiaandien ir rytoj visose lietuvių kolonijose yra rengiami šie minėjimai. Lietuviai gausiai ir solidarčiai juose dalyvaus. Ne vienoje vietoje yra pakviesti kalbėti žymūs šio krašto politikai, kongresmanai, senatoriai, burmistrai ir p. Tradiciniai ne vienas jų susirinkusiems pasakys, kad Lietuvos byla yra neužmiršta, pažadės savo paramą šiai bylai ginti ir tūlas jų užbaigs savo žodį, pabėrdamas tradicinę frazę, kad Lietuvos išlaisvinimas gali įvykti anksčiau negu mes tikime. Plojimų audromis palydimi šios rūšies pareiškimai, jų autoriai vaišinami ir jų foto nuotraukos pakuosia kitos dienos lietuviškos periodikos puslapius. Tiesą pasakius daugelis ir mūsų pagrindinių kalbėtojų šiomis progomis nevengia savo kalbas ir straipsnius užbaigti panašiomis puošmenomis.

Mano ausede visos šios kalbos, pažadai ir viltys dažnai nusikamba mažomis cinizmu priegaidėmis, nes jų absoliučiai neseika nei darbai nei veiksmai ir labai dažnu atveju šie pareiškimai užmiršti dar kalbėtojams net salės neapleidus. Mes dažnu atveju labai džiugiamės ir vertiname, kad JAVastybės dar formaliai laikosi Lietuvos aneksisijos nepripažinimo. Bet kas iš to konkrečiai mūsų tautai? Jau 33 metai, kai JAV tėsia šią nepripažinimo politiką ir ly-

giai 33 metai, kaip rusai ramiai kankina ir žudo tą aneksisijos nepripažintą tautą.

Realiai vertindamas gyvenamosios aplinkos politines nuotaikas, aš nieku būdu nedrįstu Jus padžiuginti panašaus optimizmo iluzijomis. Man gyvenamoji aplinka todyte rodo, kad, tur būt, dar niekada Lietuvos laisvės byla nebuvo tokioje beviltiškoje ir tamsioje padėtyje, kaip šiaandien.

Gerbiame, kaip aš galiu tikėti į greitą mūsų tautos prisikėlimą, kai vaizdžiai matau, kad pasaulio politika kasdien vis daugiau grindžiama pragmatiniais, ekonominiais ir biznio naudos pagrindais ir vis daugiau nutolstama nuo principinės — idealistinės politikos pagrindų?

Kaip aš galiu tikėti į artimą tautos išvadavimą, kai aš matau, kad net vokiečiai, nepasitiekdami Vakarų pasaulio pažadais ir jų jėga, atsisakė visos Vokietijos suvienijimo idėjos ir paliko pusę savo krašto komunistų vergijoje?

Kaip aš galiu tikėti, kad trys milijonai lietuvių atgaus greitai laisvę, kai aš matau, kaip šaltakraujiškai iš tautų šeimos buvo spirte išpirta Tautinės Kinijos vyriausybė, atstovaujanti 20 milijonų laisvų ir laisvę ginančių kiniečių?

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį "Naujienas"

Suimtas apdraudęs agento žudikas

Prieš pusrėčios savaitės Play boy Towers viešbutyje buvo nužudytas vienas apdraudęs bendrovės agentas. Du jauni plėšikai jį privertė atiduoti visus pinigus, kai jis užėjo į viešbučio išeinamąją. Plėšikai turėjo ginklus. Užpuoltį jie iškrėtė, atėmė \$60.00 ir gėrą rankinį laikrodį.

Kad jis negalėtų pasiskųsti policijai arba viešbutį saugojantiems agentams, plėšikai jį išrenė nuogutėli. Ne jie išrenė, bet įsakė jam nusirengti visus drabužius. Liepė jam nuslauti net batus, palikdami jį tikiai su kojineis. Drabužius jie užmetė, o jį patį kelis kartus peršovė, kai pamatė, kad jis rengiasi bėgti.

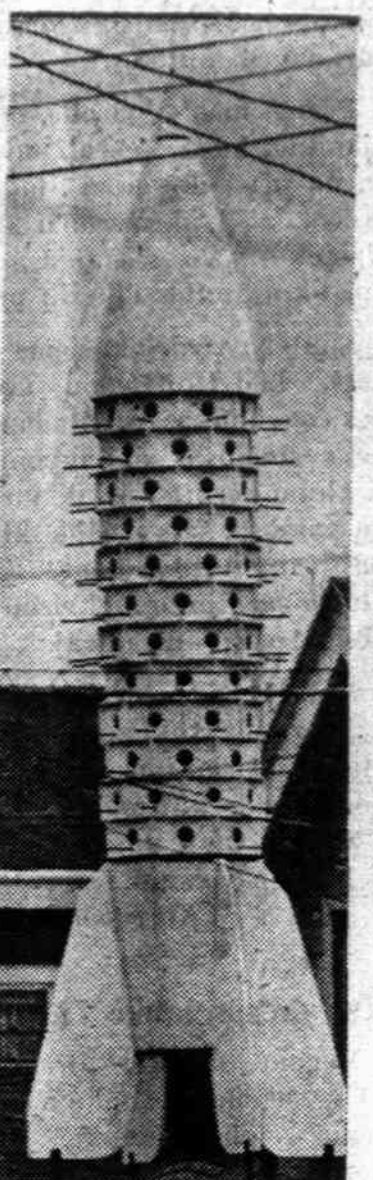
Peršovę plėšikai pabėgo. Jie manė, kad niekas jų nematė ir nepastebėjo. Bet taip nebuvo. Dvi viešbučio tarnautojos girdėjo šūvius ir matė iš viešbučio bėgančius du jaunus juodžius. Netrukus policijai pavyko nustatyti, kad tie patys jaunuoliai buvo sustoję prie baro ir išgėrę po stiklinuką degtinės. Degtinę jiems patarnavusios padavėjos taip pat turėjo progos į juos išžiūrėti.

Už kiek laiko jos matė abu jaunus vyrus, skubančius laiptais žemyn ir išsėrusius iš viešbučio. Jos nežinojo, kuriais sumetimais jiems reikėjo taip skubėti, bet jos prisiminę degtinę gėrusius veidus.

Dar už kelių minučių tais pačiais laiptais vos gyvas nusileido jaunas apdraudęs agentas. Jis, nuogutėlis, pajėgė prieiti prie viešbučio informacijos stalo ir pasakyti, kad du jauni juodžiai jį apvogė, išrenė ir peršovė. Sužeistas buvo paskubomis nuvežtas į ligoninę, kur jam buvo suteikta pirmoji pagalba. Pradžioje atrodė, kad jis atsigauna, bet jis mirė. Tada policija ryžosi išaiškinti nusikaltėlius!

Policija neturėjo jokių dvinčių, bet ji labai nuodugniai apklausinėjo liudininkus, mačiusius nusikaltėlius ir viešbutyje buvusius tarnautojus. Jiems buvo parodytos fotografijos galimų nusikaltėlių, jau buvusių kalėjime už panašius nusikaltimus. Tarnautojai išvardė šimtus fotografijų, bet panašių žmonių neatpažino.

Bet viena moteriškė apsisotė ties 31 metų amžiaus darbo neturintiu ir prieš tris mėnesius iš kalėjimo išėjusiu Samuel Alexander. Jai atrodė, kad panašus, bet nebuvo tikra. Ta-

Richard Buttko, gyv. Milwaukee, Wis., ant savo garso pastatė šį ir bomba panašų inkilą su daug butų paukščiams. Nežinia kodėl, paukščiai šiojo "apartamentu" nesudomėjo ir jame neapsigyveno.

da policija jai parodė kitas įtariamo vyro fotografijas. Atrodė, kad tas, bet galėjo būti ir ne tas, — ji aiškino.

Tada policija nutarė parodyti jai patį Samuelį gyvą. Bet tai ne toks lengvas dalykas. Pasirodė, kad jis gyvena pietinėje Chicagoje, bet nuolatinės vietos neturėjo. Apdairūs agentai užėjo pas jo sesrį ir paklausė, kur jis galėtų būti. Policija nori patirti, ar jis savo akimis nėra matęs vieno nusikaltėlio. Policijai reikalingas liudininkas.

Sesuo netikėjo, todėl pašaukė Damen policijos stoją ir paklausė, ko policija iš josios brolio nori.

Policijos karininkas jai pastebėjo, kad iš jos brolio policija nieko nenorinti, bet ji tik-tai norinti patirti, ar kartais jis negalėtų būti policijai naudingas nusikaltimui išaiškinti. Policija mananti, kad jis galėtų būti minėtą nusikaltimą matyti.

Nusikaltėlio sesuo įtikino brolių, kad jis policijos nebijo-tų. Chicago policija prieš jį nieko neturinti. Ji patarė jam pačiam užėiti į policiją ir paklausti, kuriais sumetimais jis policijai galėtų būti reikalingas. Jis taip ir padarė. Kai jis policijai prisistatė, tai policija tuojau uždavė duris ir jo nei-leido. Policija jį klausinėjo iš-tisus valandą, bet jis prie jokio nusikaltimo neprisipažino. Per tą valandą policija jau pajėgė sustatyti į eilę kelis panašius juodžius, atvežė tą moteriškę, kuri nusikaltimo vietoje mačiū-si nusikaltėli ir patarė jai į kiekvieną išžiūrėti. Moteris per-metė akį į kiekvieną pastatytą jauną juodį ir tuojau atpažino viešbutyje tą vakarą buvusį ir laiptais paskubomis iš to vieš-bučio išbėgusį Samuel Alexander.

Policijai to tik tereikėjo. Tu-rėdama viena liudininkę, ji pradėjo nuodugniai tardyti su-imtąjį. Policijai šiandien jau žinomas ar antrasis nusikaltė-lis. Yra pagrindo manyti, kad netrukus ir jis bus policijos rankose, o tada jiems bus iš-kelta byla už jauno žmogaus nužudymą pasipelnymo tiks-lais.

Kas nori įsigyti šuniuką

Chicago gyvulių globos draugija (Anti-Cruelty Socie-ty) išleido eilę taisyklių ir po-tvarkių, kurios žinotinos no-rintiems iš tos draugijos įsigy-ti bet kokį naminį gyvulėlį (šunį, katę ar kt.). Desimties taisyklių eilėje yra sąlygos gy-

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

REIKALINGAS SPAUSTUVES DARBININKAS

Teks dirbti prie knygų ir laikraščio spausdi-nimo darbų.

Norintįs pramokti, pamokysime. Geras at-lyginimas ir malonios darbo sąlygos. Nuolatinis darbas. Prašome telefonuoti HAYmarket 1-6100.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtina. Aptarnauja lietuvių.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

vuliui įsigyti — adoptuoti, pri-žiūrėti ir draugijai gražinti. Draugija pasiūlo teisę atsityti savo inspektorių patikrinti ar tinkamai užlaikomas adoptuo-tasis gyvulys.

TRUMPAI

— Stanley Evans iš Mar-quette Parko apylinkės baigė verslo administracijos moks-lus Aquinas kolegijoje, Grand Rapids, Mich. Vasaros metu padeda savo tėvui Jonui G. Evans, žinomam Amerikos Lie-tuvių Tarybos, Lietuvos Vyčių ir kitų lietuviškų organizacijų veikėjui. Rudenį planuoja tęsti studijas.

— Dr. Valis-Labokas iš Mar-quette Parko apyl. išvyko atos-togų į Wisconsin Dells apylin-kes.

— Sekmadienį, 2 val. p. p. galinga radijo stotis WFMT, 99.8 banga perduos Chicago Lietuvos operos pastatytą "Jū-ratę ir Kastytį". Sis V. Banai-čio kūrinys įtrauktas į regulia-rią tos stoties programą.

— Florencija Onušaitienė iš-rinkta Oak Lawn apylinkės Moterų klubo valdybon.

— Ponia Mona Dočkus išrink-ta Daves-Michelson mokyklos Tėvų ir mokytojų organizacijos vicepirmininke.

— Ponia Emilija Bačinas, Simcoe, Ont., Canada, atsiliepė į Naujienų platinimo bei naujų skaitytojų vaju, užsiskaidama Naujienas vieneriems metams. Simcoe kurortinėse apylinkėse, prie pat Vardo didelio, gra-žaus ir žuvingo ežero, yra įsikū-rę daugelis lietuvių. Savaitga-liais ten atvyksta Toronto ir ki-letų vietovių lietuviai poilsui, žvejoti bei sezono pramogoms. Vsiems malonu yra žinoti, kad augant lietuviškai apylinkėi gra-žioje aplinkoje, joje taip pat di-dėja lietuviškos spaudos skai-tytojai, kuriuos nei vasaros karš-čiai, nei graži aplinka nepavilio-ja nuo lietuviškos veiklos ir lie-tuviškų reikalų.

— Česlovas Tuminas, Los An-geles, Calif., platinimo bei nau-jų skaitytojų vajuos proga už-sisakė Naujienas vieneriems metams. Danutė Tumainė mums parase gražų laiškutį tai-syklinga lietuvių kalba. Vajuos komisija nuoširdžiai dėkoja vi-siems naujienų prenumeratori-ams už dėmesį, visus skaity-tojus prašo remti Naujienas ir jas platinėti darant pastangas su-rasti bent po vieną naują skai-tytoją. Visi lietuviai yra kvie-čiami užsiskaidyti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos ir net būtinos.

NAUJIENAS
— Tiesiogiai
Lietuviai taip pat ir parodo ir progos mokytis bei
NAUJIENAS

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

SERVICE MAN

NO TOOLS REQUIRED

EXPERIENCE IN REPAIRING
PALLET LIFT TRUCKS,
MANUAL AND ELECTRIC
DRIVERS LICENSE REQUIRED.
638-6133

WELDERS — JOB SHOP

MIG (wire). Must read blue-prints. Permanent. Overtime. Benefits. Located in Franklin Park.
766-5342

WELDERS

JOB SHOP EXPERIENCE

ARC, MIG, TIG
ASSURED WELDING
3440 N. RIVER RD.
FRANKLIN PARK, ILL.
678-0340

PRECISION METAL FABRICATOR

Full Time, First or Second Shift.
• PRESS BRAKES SET UP MEN
• HELI-ARC WELDER
• SPOT WELDERS
• MODEL MAKERS
• FOREMAN FOR SECOND SHIFT
AMOS METALS
543-2590

TOOL MAKERS

Experienced Tool Makers and Machinist to build special Assembly Machines.
AUTOMATION SYSTEMS
7338 N. LAWDALE
676-4343
SKOKIE, ILLINOIS

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

HOUSEKEEPERS

North Side Rectory needs two Housekeepers. Live-in. Color TV.

• GOOD PAY
• BLUE CROSS-BLUE SHIELD
• PENSION PLAN.
Pleasant Surroundings.

ST. ITA'S CHURCH

5500 N. BROADWAY 271-0309

SECRETARY

Law office. Legal experience not necessary but helpful. Good shorthand and typing required. Steno experience necessary. New office in Chicago in IBM building.
Salary commensurate with qualification.
CALL 222-0400

CLEANING WOMAN

1 OR 2 DAYS A WEEK
Adults only. Good Pay. References. Some English necessary.
Suburb.
673-1897
After 5 P. M. Weekends All Day.

CLERK - TYPIST

Experience in office routine including dictaphone transcribing. Plenty of variety. Good fringe benefits. Salary commensurate with ability.
Call MR. JOHANEK
384-5600

BORG-ERICKSON CORP.

1133 N. KILBOURN

BINDERY GIRL

Must be thoroughly experienced.

Call JOHN THOMAS

467-4010

EXPERIENCED LAMP SHADE MAKERS

To work in own home.

Call DAVID'S
675-4100

Švyturio Jūrų šaulių kuopa

Detroit organizuoja atvyksta į Jūros Dienos šventės iškilmes Union Pier, Mich. Lietuvių sa-lės kieme 9 val. r. vėliavų pakė-limas, 7 v. v. ten pat įvyks trum-pos iškilmės, meninė dalis — dalyvausiant sol. Irenai Petrus-kienei, o vėliau vakarienė ir šo-kių. Orkestrui vadovauja A. Stelmokas.

Chicago, Detroit ir apylin-kėje gyvenantieji lietuviai yra kviečiami šiame parengime da-lyvauti. (Pr.)

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJAI, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RŪŠŲ DRAUDIMO AGENTŲRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

NORITE PIRKTI

AR PARDUOTI NAMĄ?

SUSISIEKITE SU
CONNIE DAGYS
FIRESIDE REALTY —
Tel. 565-2064
Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

BUTŲ NUOMAVIMAS. IVAIRŲS

DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKILNO-JAMO TURTO PIRKIMAS. PAR-PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

GRAŽŲ — PUKU

VIENUOLYNO PASOŲJ iškilus

2 aukštų mūras. Naujas dujų šildy-mas. Ištukintos stogės. Išskirti vam-zdžiai. Sviesto kambarius beismante. Mūro garažas. \$29,500.

ARTI PARKO skoningas Octagon mūras. Gražiai pradėta, greit galima užbaigti. \$23,900.

ARTI MARGUCIO geras pajamų mūras. Alumin. langai. Naujas dujų šildymas. Garažas. \$17,900.

4 BUTŲ MURAS Marquette Parko riboje. Naujas dujų šildymas. Nau-jas garažas. Ekstra platus lotas. — \$36,000.

GRAŽUS 6 KAMBARŲ MURAS prie vienuolyno. Naujas dujų šildy-mas. Garažas. \$19,900.

6 BUTŲ 15 M. MURAS. Apie \$12,000 pajamų. Maži takai. I pietus nuo Talman banko. Pirkėjui pelningas.

BARGENAS. 2 aukštų apartamen-tinis mūras. Prie parko. Apie \$16,000 pajamų. Naujai sutvarktas beisman-tas. Vertas \$68,000 ir daugiau. Pa-matykit.

PALIKIMO MURAS atneša \$4,000 nuomos. Naujas dujų šildymas. Mūro garažas. Tik reikia \$18,000.

MODERNUS 15 M. MURAS. Cen-tralinis oro vėsinimas. Irenagas beis-mantas. 1½ vonios. Garažas. — \$24,000.

PLATUS VERTINGAS LOTAS Mar-quette Parke. Kaina \$9,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

7 M. MORINIS 3 butų ir 2 biznio pa-laidu. Kiekvienas vienetas atski-ral šildomas ir šaldomas. Gražiai įrengtas sklypas. \$9,420 pajamų į metus. Išlaidos — mokesčiai, vanduo ir andraudimas. Investavimas duoda virš 10% pelno.

MORINIS BUNGALOW 5 kambarių, 2 miegamų. Labai švariai užlaikytas. Geri kilimai. Gražiai aptvartas ki-mas. 65-ta ir Maplewood.

ŠIMAITIS REALTY

2951 W. 63rd ST. (prie Sacramento)

Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visus rūšių namo ap-sildymo pečius, air-conditioning, van-dens boilerius ir stogu raišas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-9447

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4045 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5990

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBĖS

Pardavimai ir Taisyimas

2446 WEST 69th STREET

Tel.: Rmpublic 7-1941

K. IRINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Talsoni auto motorai, stebėdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobilių išlyginami ir nuda-romi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, priklauso darbininkų. Kal-nos nebrangios.

3518-44 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

Tel. — 776-5888

Anicetas Garbauskas, sav.

DR. KAZYS GRINIUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Grinius Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštą reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrašta) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujai kraustymosi įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60638. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, SALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60639. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Ivairių prekių pasirinkimas: motociklai, saldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

NAUJENŲ VAJAUS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems remėjams už aukas ir kitokią pa-rmą, taip pat už atsiliepiamus laiškus ir pareiškimus, kurie rado teigiamą at-garsį visų lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajuos pradžioje.

Antrajame vajuos laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščio brangia-sią dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjančią jų skaičių būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienos savo tikslia in-formacija ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir varamos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama būtų konkreti. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinėti Naujienas besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsiskaidyti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, rei-kalingos, ir net būtinos.

Chicagoje, priimančiuose ir Kanadoje Naujienos metams — \$22.00, pusel metų — \$12.00, trims mėnesiams — \$7.00, vieneriems mėnesiui — \$2.00. Kitose JAV vietose metams — \$20.00, pusel metų — \$11.00, vieneriems mė-ne-siui — \$3.00. Užsienioose — \$22.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Šunėnu _____ dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskaidusiam naujam skaitytojui.

☐ Užsiskaidau Naujienas savo _____ kaip dovana _____ proga.